

ДЕТСКА ГРАДИНА “ ИЗВОРЧЕ “ гр.Шумен
ул. “ Кирил и Методий “ № 57; тел. 054/5 70 74;
e-mail: info-2700183@edu.mon.bg; zdg35@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Д-р Д. Димитрова
Директор на ДГ „Изворче”
Заповед №340/12.09.2023 г.,

МОДЕЛ
ЗА РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВОТА И ДЕЦАТА
В ПЕРИОДА НА АДАПТАЦИЯ ОТ
СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ ДЕТСКАТА
ГРАДИНА

ДГ „Изворче“

Шумен 2023г.

Увод

Постъпването в детската градина представлява важен и често емоционално натоварен момент в живота на детето. Това е един от първите значими социални преходи в живота на детето. Този период е свързан с промяна на средата, режима и социалните контакти, което изисква активиране на адаптационни механизми. Това е първият организиран социален опит извън семейството, който поставя детето в нова среда с определени правила, режим и изисквания. Преходът от домашната към институционалната среда изисква активиране на адаптационни механизми, чрез които детето постига баланс между своите потребности и условията на новата социална ситуация.

Адаптацията в детската градина има пряко отражение върху емоционалното състояние, поведението и развитието на детето. Нейният успех или затруднения могат да окажат влияние върху бъдещото отношение към ученето и социалните взаимодействия. Поради това проблемът за адаптацията е от особена значимост за предучилищната педагогика.

Целта на настоящата разработка е да се разгледа механизмът на адаптацията на децата в детската градина, неговите основни компоненти, етапи и фактори, както и ролята на възпитателя и семейството в този процес.

I. Същност на адаптацията в предучилищна възраст

Адаптацията е процес на активно приспособяване на индивида към нови условия на средата. В предучилищна възраст тя се проявява като съвкупност от психологически, социални и физиологични реакции, чрез които детето постепенно приема новата среда на детската градина.

За разлика от възрастния, детето няма изградени устойчиви стратегии за справяне със стреса. Затова адаптацията често се съпровожда от силни емоционални преживявания, като тревожност, страх от раздялата с родителите, несигурност и протестно поведение.

В педагогически аспект адаптацията не е пасивен процес, а целенасочено подпомаган от възпитателя чрез създаване на благоприятна образователна среда, която да осигури чувство за сигурност, приемане и емоционален комфорт.

II. Компоненти на механизма за адаптация

Механизмът за адаптация в детската градина се реализира чрез взаимодействието на няколко основни компонента:

1. Психологически компонент

Психологическата адаптация е свързана с емоционалното преживяване на детето при отделянето от семейството и включването в новата среда. Основните прояви на този компонент са:

- тревожност и страх от раздялата;
- потребност от сигурност и близост с възрастния;
- изграждане на доверие към възпитателя.

Успешната психологическа адаптация се характеризира с постепенно намаляване на негативните емоционални реакции и поява на положително отношение към детската градина.

2. Социален компонент

Социалната адаптация включва приобщаването на детето към групата на връстниците и усвояването на социални норми и правила. Този процес предполага:

- формиране на първични социални контакти;
- развитие на умения за общуване и сътрудничество;
- приемане на групови правила, изисквания и норми на поведение.

В началото детето може да проявява егоцентрично поведение, отказ от споделяне или конфликтност, които постепенно отстъпват място на сътрудничеството и съвместната игра.

3. Физиологичен компонент

Физиологичната адаптация е свързана с приспособяването на организма към новия дневен режим. Често се наблюдават:

- нарушения в съня;
- понижен апетит;
- повишена умора или честа заболяемост;
- адаптиране към дневния режим;
- временни реакции като умора и повишена заболяемост.

Тези прояви са временни и при благоприятни условия отзвучават в рамките на адаптационния период.

III. Етапи на адаптацията на децата в детската градина

Процесът на адаптация протича поетапно и индивидуално за всяко дете.

1. Начален (остър) етап

Характеризира се със силни емоционални реакции – плач, отказ от контакт, тревожност, привързаност към предмети от дома. Продължителността му варира от няколко дни до няколко седмици.

2. Преходен (подостър) етап

Наблюдава се постепенно намаляване на негативните реакции и напрежението. Детето започва да участва в дейности, но все още изпитва несигурност в новата среда.

3. Стабилен (компенсаторен) етап

Детето приема детската градина като сигурна среда, включва се активно в игрите и дейностите, стабилизира се поведението и емоциите и установява устойчиви взаимоотношения с връстници и възпитатели.

IV. Фактори, влияещи върху адаптационния процес

Успешната адаптация зависи от редица фактори:

- възрастта на детето, индивидуалните особености и нивото на самостоятелност;
- индивидуалните особености и темперамента;
- семейната среда и стилът на възпитание;
- предишен опит в социална среда;
- предварителната подготовка за постъпване в детска градина;
- професионалната компетентност на педагогическия екип;
- партньорство между детската градина и семейството.

Особено значение има съгласуваността между семейното и институционалното възпитание.

V. Роля на педагогическите специалисти и семейството

Учителите имат водеща роля в адаптационния процес чрез:

- създаване на спокойна и подкрепяща среда;
- индивидуален подход към всяко дете;

- използване на игри и ритуали;
- поддържане на доверителна връзка с родителите.

Възпитателят има ключова роля в адаптационния процес. Чрез търпение, емоционална подкрепа и индивидуален подход той създава условия за постепенното включване на детето в груповия живот. Използването на познати дейности улеснява прехода и намалява стреса.

Родителите също имат важна задача – да подготвят детето за промяната, да демонстрират спокойствие и доверие към детската градина и да поддържат постоянна комуникация с възпитателя.

Заклучение

Адаптацията на децата в детската градина е сложен и многоаспектен процес, който изисква целенасочена педагогическа подкрепа. Чрез взаимодействието между психологически, социални и физиологични механизми детето постепенно изгражда чувство за сигурност и принадлежност към новата среда.

Адаптацията на децата в детската градина е труден, но управляем процес. Чрез съгласувани усилия на педагози и родители се създават условия за плавно и успешно включване на детето в новата социална среда, което е основа за бъдещото му развитие и обучение.

Успешната адаптация е основа за пълноценното развитие на личността и за изграждане на положително отношение към обучението и социалните отношения.

Настоящият Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина е изготвен на осн. чл. 259, ал.1 от ЗПУО и чл. 39 ал. 2 и ал. 3 от Наредба № 5 за предучилищно образование :

"(2) Детската градина изработва и прилага модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина, който е неразделна част от Правилника за дейността на детската градина.

(3) Моделът по ал. 2 задължително включва краткосрочно присъствие на родителите в детската градина. Продължителността на присъствието на

родителите, както и дейностите, в които могат да участват, се определят предварително на индивидуални срещи между учителите и родителите."

Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина е неразделна част от ПДДГ в ДГ „Изворче“ и е утвърден от директора със заповед № 340 от 12.09.2023г